

Хутба вақтида ортиқча ҳаракат қилмаслик

04:00 / 14.07.2023 3362

هُللا يَضْرِبُ رَيْرَه يَبَأْنَعُ
هُللا يَلْصَيْبَنْلارَنُعُ
أَضَوْتُنَم» يَلْاقَ مَلَسَوْه يَلَعُ
يَتَأْمُث يَءُوضُولَا نَسْحَافُ
عَمْتُسَاوَانَدَفَهُمْجَلَا
هَنْيَبْأَمُهَلَرْفُغ يَتَصْنَأْوُ
هَثَالَثُهَدَأَيَزَوْهُمْجَلَا نْيَبَوْ

دَقَفَ أَصْحَلَ مَوْمِيًّا
عَلَيْهِ مُسْمَوْيَ ذُرْتَلُوا وَرَأَيْهُ

Абу Ҳурайра розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «**Ким яхшилаб таҳорат қилса-ю, сўнгра жумага бориб, яқинроқ жойга ўтирса, тингласа, жим турса, унинг бу билан ўтган жума орасидаги ва яна зиёда уч кунлик (гуноҳлари) мағфират қилинади. Ким майда тошларни тӯғрилаб олса, ортиқча иш қилибди**», - дедилар».

Термизий ва Муслим ривоят қилишган.

Ином Нававий раҳматуллоҳи алайҳ айтадилар: «**Яхшилаб таҳорат қилса**» дан мурод «**ғусл қилса**» деганидир, чунки покликнинг энг мукаммали ғуслдир».

Таҳорат чоғи унинг фарз, вожиб, суннат ва мустаҳабларига қатъий риоя қилиш, ҳаром ва макруҳларидан батамом сақланиш талаб этилади.

Аллоҳ таоло жума кунидаги фазилатли ва савобли ишлар боис ўн кунлик кичкина - сағира гуноҳларни кечиради. Жуманинг фазли ва баракаси сабабли инсон гўзал одоб ва чиройли хулқлар билан безанади, қалбида иймон нури жўш уради.

لَعْنَهُ يَبْنُ لَعْنَهُ يَرْبُرَةَ ضَرَرٍ لِّلْأَقْمَسِ وَلَعْنَهُ يَلْعَبَ حَاصِلٌ مُجْمَعٌ

دَقَفُ بُطْخَيْمِإِلَّا وْتَصْنَأْ
سَمْخَلْأَوْرَتْوَعَلْ.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анхудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Жума куни имом хутба қилаётганида шеригингга «Жим тур!» десанг, беҳуда иш қилган бўласан», – дедилар».

Бешовлари ривоят қилишган.

«Беҳуда иш қилган бўласан»дан мурод: ажрдан ноумид бўлибсан, гапирган ҳисобига ўтибсан, хато қилибсан, жуманинг фазилатини кетказибсан, жумадан пешиннинг савоби билан чиқибсан...

Умар розияллоҳу анҳу айтадилар: «Жума намози икки ракъатдир. Мукаммалдир, қаср эмасдир. Буни Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи васаллам эълон қилдилар. Ким бундан бошқача йўл тутса, ёлғон тўқибди» (Аҳмад ривоят қилган).

Имом хутба қилаётган пайтда жим туриш талаб этилади.

لَعَلَّكُمْ وَأَنْصِتُوا لَهُ فَاسْتَمِعُوا الْقُرْآنُ قُرِئَ وَإِذَا

٢٠٤ ترجمون

«Қуръон тиловат қилинганда унга қулоқ солинглар ва жим туринглар! Шояд раҳм қилинсангиз» (Аъроф сураси, 204-оят).

Қози Байзовий раҳимаҳуллоҳ айтадилар: «Бу оят аслида намоз пайтидаги ҳолатга тегишли. Чунки ўша пайтларда имом намоз ўқиётганида иқтидо қилғанлар бемалол гапиришарди. Бу эса, албатта, имомнинг қироатида қийинчилик туғдирарди. Шунинг учун Аллоҳ таоло уларни жим туришга буюрди. Бу оят хоҳ намозда, хоҳ бошқа ҳолатда бўлсин, Қуръон ўқилаётган пайтда жим туришга тарғибдир».

«Тафсири Жалолайн»да: «Хутбада Қуръон ояллари борлиги сабабли хутба пайтида гапиришдан қайтарилди», – дейилган.

هـلـلـاـيـضـرـسـآـبـعـنـبـاـنـعـ
هـلـلـاـلـوـسـرـلـاـقـهـلـاـقـاـمـهـنـعـ
هـمـلـسـوـهـيـلـعـهـلـلـاـيـلـصـ
هـأـعـمـجـلـاـمـوـيـمـلـكـتـنـمـ
هـلـثـمـكـوـهـفـبـطـخـيـمـأـمـإـلـاـوـ
هـيـذـلـاـوـهـرـافـسـأـلـمـحـيـرـأـمـحـلـاـ
هـتـسـيـلـهـتـصـنـأـهـلـلـوـقـيـ
هـرـأـزـبـلـاـوـدـمـحـأـهـأـوـرـهـأـعـمـجـهـلـ
هـيـنـأـرـبـطـلـاـوـ

Иbn Аbbос розияллоху анҳумодан ривоят қилинади:

«Расууллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Имом хутба қилаётганида гапирган инсон китоб күтариб олган эшакка ўхшайди. Ким унга: «Жим тур!» - деса, унинг ҳам жумаси кетибди», - дедилар».

Аҳмад, Баззор ва Табароний ривоят қилишган.

Китоб юкланган эшакка ўхшатилгандан мурод, бу инсоннинг қалби Аллоҳ таолонинг қўрқинчидан холилиги, амри маъруфдан ғофиллиги, тоатдан юз ўгирганлиги, маъruzани эшитиб, савоб олиш ўрнига ўзини Аллоҳнинг азобига дучор қилганидир.

وْنَعُ هُلْلَاءِ يَضْرِبَ رَدِيْبَأْ نَعْ
مَوْيَ دَجْسَمْلَاءِ تْلَخَدَ هَلْأَقُهْنَأْ
هُلْلَاءِ يَلْصَبَنْلَاءِ وَهَعْمُجْلَاءِ
بُطْخَيْ مَلْسَوْهْيَلَعْ
يَبْأَنْمَأْبَيْرَقُتْسَلَحَفْ
يَبْنَلَاءِ أَرَقَفَ بْعَكْنَبْ
مَلْسَوْهْيَلَعْ هُلْلَاءِ يَلْصَبَنْلَاءِ
يَبْأَلُتْلُقَفَ هَاءَأَرَبَهَرُوسْ
هَرُوسَلَاءِ هَذْهَتْلَزَنَ يَتَمْ
مَلَوْ يَنَمَهَ حَتَفَ هَلْأَقُهْ

هَذِهِ تَلَرَنْ يَتَمُّهُ تْلَأْسَف
هَأَرَبُّ أَرْقَتَ تْنَأْوِيَبُّأْ
بْنَجَبُّ تْنُكِ هَلَلْأِيَبَنْأِي
هَلْقَفَ مَلَسَ وَهَلْعُهَلَل
هَلْصِيَبَنْلَا يَلِإِتْبَهَذَف
هَتَوَعَلَ أَمَّالِإِكِتَالَص
هَنَمَكَلَأَمِيَبُأْلَاقَف
هَيَنْمَلَكُتْ مَلَوَ يَنْتَمَهَذَف
هَكُتْلَأْسِيَبِنْلَا يَلِإِتْبَهَذَف
هَنَمَكَلَأَمِيَبُأْلَاقَف
هَيَنْمَلَكُتْ مَلَوَ يَنْتَمَهَذَف
هَيَلَصِيَبَنْلَا يَلِإِتْبَهَذَف
هَهُتْلُقَفَ مَلَسَ وَهَلْعُهَلَل
هَتَوَعَلَ أَمَّالِإِكِتَالَص
هَهَنَمَكَلَأَمِيَبُأْلَاقَف

مَلَوْ يَنْمَحِتَفْ ؟َرُوسَلَا
نَمَكَلَمَ مُثْيَرْ كُلَّي
لَاقَ تَوْعَلَمَ الْإِلَكَتَالَصَّ
يَلَعْهُلَلَا يَلَصَّيْبَنَلَا
أَوْرَ يَبْأَقَدَصَ «مَلَسَ وَ
أَمْحَدَ.

Абу Зарр розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Жума куни масжидга кирдим. Набий соллаллоху алайҳи васаллам хутба қилаётган эдилар. Убай ибн Каъбнинг ёнига ўтиридим. Набий соллаллоху алайҳи васаллам Бароат сурасини тиловат қилдилар. Убайга: «Бу сура қачон нозил бўлди?» - дедим. Убай юзини буриштириб қаради. Сўнгра бир оз турдим-да, яна сўрадим. У киши яна юзини буриштирди. Бир оздан кейин яна сўрадим. Яна ўшандай қаради.

Набий соллаллоху алайҳи васаллам намозни тугатгач, Убайга: «Мен сиздан Бароат сурасининг қачон нозил бўлганини сўрадим, сиз эса юзингизни бужмайтириб, менга ғазаб қилдингиз, гапирмадингиз», - дедим. Убай: «Сизнинг намозингиз беҳуда кетди. Ажрдан холи бўлди», - деди. Набий соллаллоху алайҳи васалламнинг олдиларига бордим. «Эй Аллоҳнинг Расули, Убайнинг ёнида эдим. Сиз Бароат сурасини ўқидингиз. Ундан бу суранинг қачон нозил бўлганини сўрадим. Убай менга ғазабнок қаради, жавоб бермади. Сўнгра менга: «Намозингизни фазилатлардан холи қилдингиз», - деди», - дедим. Набий соллаллоху алайҳи васаллам: «Убай тўғри айтибди», - дедилар».

Аҳмад ривоят қилган.

لَاقْهُنَعُهُلَلا يَضَرِّبَاجْنَع
صَاقَو يَبَأْنَبُدْعَسَلَاق
مَلَسَو هَيَلَعُهُلَلا يَلَص
لَاقَفَهَلَلَةُمُجَالِلُجَرَل
هَيَلَعُهُلَلا يَلَصِيَبَنَلَا
لَاقَ «هَدْعَسَأِيَمَل» مَلَسَو
تَنَأْوُمَلَكَتَيَنَأْكُهَنَأْل
يَلَصِيَبَنَلَا لَاقَفَهُبُطْخَت
قَدَصَ» مَلَسَو هَيَلَعُهُلَلا
يَلْعَي وُبَأْهَأَور .هَدْعَس
رَازَبْلَاو

Жобир розияллоху анхудан ривоят қилинади:

«Саъд ибн Абу Ваққос розияллоху анху бир кишига: «Бугун жума намозингиз ўрнига тушмади», - деди. Набий соллаллоху алайхи васаллам: «Нега ундей дейсиз, эй Саъд?» - деган эдилар, «Сиз хутба

қилиб турған пайтингизда бу киши гапирди», - деди. Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Саъд түғри айтди», - дедилар».

Абу Яъло ва Баззор ривоят қилишган.

يَضَرُ وَرْمَعْ نَبْلَلِ رَذْبَعْ نَعْ
يَبْنَلِ نَعْ، أَمْنَعْ هَلْلَا
مَلَسَوْهَيَلَعْ هَلْلَا يَلَصْ
ةَثَالَثَةَ عَمْجُولَا رُضْحَيْ «لَاقْ
وَهَوْ وَعْلَيْ أَهَرَضَحْ لُجَرْ رَفَنْ
وَعْدَيْ أَهَرَضَحْ لُجَرْ وَ، أَنْمُطْحَ
نِإِلَجَوْرَعْ هَلْلَا تَعْدُلُجَرْ وَهَفْ
عَنَمَءَاشْ نِإِوْهَاطْعَأَءَاشْ
تَأْصِنِإِابْ أَهَرَضَحْ لُجَرْ وَ
بَقَرَ طَحَّتَيْ مَلَوِيْتُوكُسَوْ
يَهَفْ، دَحَأَ دُؤُيْ مَلَوِيْمُلْسُمْ
يَتْلِلِةَعْ مُجُولَا يَلِإِةَرَافَكْ

﴿مِإِيْأَةَ ثَالِثَةَ دَاهِيْرَ وَأَهِيلَتْ
كَلَاعَتْ هَلَلَ لَوْقَبَ كَلَدَوْ
وُبَّأَهُورَ .﴾
دُوَادَ.

Абдуллоҳ ибн Амр розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам шундай дедилар: «Жумага уч хил одам ҳозир бўлади. Бир одам унга лағв қилиш учун ҳозир бўлади. Унинг жумадан насибаси ўшадир. Бир одам унга дуо қилиш учун ҳозир бўлади. У Аллоҳ азза ва жаллага дуо қиласи. У Зот эса хоҳласа беради, хоҳласа ман қиласи. Яна бир одам унга жимлик ва сукут ила ҳозир бўлади. Ҳеч бир мусулмоннинг елкасини туртиб ўтмайди. Ҳеч кимга озор бермайди. Ана ўша жума унинг учун келаси жумагача ва яна уч кун зиёдаси ила каффоротдир. Чунки Аллоҳ таоло: «Ким бир яхшилик келтирса, унга ўн мисли берилур», – деган».

Абу Довуд ривоят қилган.

«Жума ҳақидаги оят ва ҳадислар» китобидан